

بررسی تحلیلی - تطبیقی قرارداد اجاره و قلمرو آن

(کلیات و قواعد عمومی قرارداد اجاره، اجاره املاک و اراضی مزروعی، اجاره باغها، اجاره مراتع و اخشاب، اجاره محل کسب و تجارت، اجاره اماكن مسکونی و غیرتجاری، اجاره حیوانات در رابطه با حمل و نقل، اجاره کشتی، اجاره هواپیما، اجاره قطار و نقلیه ریلی، اجاره وسائل نقلیه جاده‌ای، اجاره اشخاص، اجاره متصدیان حمل و نقل دریائی، هوایی و زمینی، اجاره به شرط تملیک، اجاره صندوق امانات بانک‌ها)

دکتر اسدالله امامی

عنوان کتاب : بررسی تحلیلی - تطبیقی قرارداد اجاره و قلمرو آن

مؤلف: دکتر اسدالله امامی (متولد ۱۳۱۴)

تعداد صفحات: ۴۴۸ صفحه

فروخت: ۱۲۰۱

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۲-۰۰۰-۹

چاپ اول: ۱۳۹۷ ، نشر میزان

فهرست مطالب

۲۱	پیش گفتار
۲۷	مقدمه

۲۹	عنوان نخست کلیات
۲۹	فصل یکم - تعاریف، مفاهیم و قواعد مشترک حاکم بر قرارداد اجاره
۲۹	بخش یکم - تعاریف و مفاهیم اجاره
۳۰	مبحث یکم - تعریف نهاد حقوقی اجاره و تحولات آن
۳۰	گفتار یکم - تعریف لغوی اجاره
۳۰	گفتار دوم - تعریف اصطلاحی اجاره
۳۴	گفتار سوم - تحولات نهاد اجاره در نظام حقوق ایران
۳۶	مبحث دوم - تعریف مجر
۳۸	مبحث سوم - تعریف مستأجر
۳۹	مبحث چهارم - تعریف عین مستأجر
۴۲	مبحث پنجم - مفهوم منافع مورد اجاره و ماهیت آن
۴۴	مبحث ششم - تعریف و خصوصیات مال الاجاره
۴۴	بخش دوم - شرایط و قواعد کلی حاکم بر قرارداد اجاره
۴۵	مبحث یکم - شرایط و خصوصیات مجر و مستأجر
۴۵	گفتار یکم - اهلیت مجر و مستأجر
۴۹	مسئله ۱ - آیا انعقاد قرارداد اجاره با وکالت یا نمایندگی، امکان پذیر است؟
۵۰	مسئله ۲ - اجاره اموال صغیر، مجnoon و غیر رسید
۵۰	الف - اجاره اموال صغیر و مجnoon
۵۲	ب - اجاره اموال سفیه
۵۲	مسئله ۳ - اهلیت افراد نابینا در قرارداد اجاره
۵۴	مسئله ۴ - اهلیت افراد کر و لال در قرارداد اجاره

۶ برسی تحلیلی - تطبیقی قرارداد اجاره و قلمرو آن

۵۷.....	گفتار دوم - صلاحیت موجر و مستأجر
۵۷.....	الف - صلاحیت موجر
۵۸.....	۱ - مالک عین
۵۹.....	۲ - مالک منافع
۶۰.....	الف - شرط مباشرت در استفاده از منافع عین مستأجره
۶۱.....	ب - شرط تصرف در عین مستأجره با بقاء منفعت در مالکیت مستأجر
۶۲.....	ج - سلب حق انتقال منافع مورد اجاره به غیر
۶۳.....	د - قید مباشرت تصرف مستأجر در عین مستأجره و انتفاع از آن
۶۴.....	ب - صلاحیت مستأجر
۶۵.....	مبحث دوم - شرایط و خصوصیات مورد اجاره
۶۶.....	گفتار یکم - عین بودن مورد اجاره
۶۷.....	گفتار دوم - قابلیت بقاء مورد اجاره
۶۸.....	گفتار سوم - معلوم بودن مورد اجاره
۶۹.....	گفتار چهارم - معین بودن مورد اجاره
۷۰.....	گفتار پنجم - اجاره مال مشاع
۷۱.....	گفتار ششم - موجود بودن مورد اجاره
۷۲.....	گفتار هفتم - مورد اجاره باید مالیت داشته و دارای منفعت قانونی باشد
۷۳.....	مبحث سوم - شرایط و خصوصیات موضوع اجاره
۷۴.....	گفتار یکم - قانونی بودن منافع عین مستأجره
۷۵.....	گفتار دوم - حدود متعارف استفاده از منافع
۷۶.....	گفتار سوم - موقت بودن مالکیت منفعت مورد اجاره
۷۷.....	گفتار چهارم - ارزش و اعتبار مالکیت منافع مستأجر در برابر موجر
۷۸.....	گفتار پنجم - تدریجی الحصول بودن منفعت موضوع اجاره
۷۹.....	گفتار ششم - قابل رویت بودن و نبودن منفعت
۸۰.....	مبحث چهارم - خصوصیات مال الاجاره و شرایط آن
۸۱.....	گفتار یکم - معین بودن مال الاجاره
۸۲.....	مسئله ۱ - هرگاه عین مشخص خارجی مال الاجاره باشد

فهرست مطالب ۷

مسأله ۲ - ممکن است مال الاجاره پول داخلی یا ارز خارجی نظیر دلار، پوند...	۸۰
گفتار دوم - معلوم بودن اجاره بهاء.....	۸۱
گفتار سوم - مالیت داشتن مال الاجاره.....	۸۲
گفتار چهارم - انجام کار یا ارائه خدمت به جای مال الاجاره.....	۸۶
مسأله: درو یا آرد کردن یا چیدن گردو و میوه و بردن سهمی از آن...	۸۶
فصل دوم - تکالیف و حقوق مؤجر و مستأجر.	۸۷
بخش یکم - تکالیف و حقوق مؤجر	۸۷
مبحث یکم تکالیف مؤجر	۸۷
گفتار یکم - تسلیم مورد اجاره	۸۸
الف - تسلیم بدون نقص عین مستأجره	۸۹
ب - تسلیم بدون مانع عین مستأجره	۹۲
گفتار دوم - پرداخت هزینه لازم برای بقاء عین مستأجره	۹۳
گفتار سوم - انجام تعمیرات اساسی.....	۹۴
مسأله ۱- اگر مؤجر غایب بوده و مستأجر به وی دسترسی نداشته باشد...	۹۵
مسأله ۲- در ماده ۴۸۶ ق.م به عرف بلد در زمینه تعمیرات و هزینه لازم.....	۹۵
گفتار چهارم - خودداری از تغییرات مغایر منافع تمیلیک شده به مستأجر	۹۶
گفتار پنجم - خودداری از مزاحمت و ممانعت از حق استیفای منافع مستأجر.....	۹۸
مبحث دوم حقوق مؤجر.....	۹۹
گفتار یکم - دریافت مال الاجاره.....	۹۹
گفتار دوم - نظرارت در استفاده متعارف از عین مستأجره.....	۱۰۰
گفتار سوم - حق رهن دادن عین مستأجره	۱۰۱
گفتار چهارم - حق انتقال عین مستأجره	۱۰۲
گفتار پنجم - حق فسخ قرارداد اجاره.....	۱۰۳
الف - شرط حق فسخ در ضمن عقد اجاره، در مدت معین.....	۱۰۴
ب - اجاره در اجاره برخلاف شرط ضمن عقد اجاره.....	۱۰۴
پ - اجاره در اجاره برخلاف قانون	۱۰۴
ت - حق فسخ به علت تعدی و تغیریط مستأجر در عین مستأجره.....	۱۰۴

۸ برسی تحلیلی - تطبیقی قرارداد اجاره و قلمرو آن

۱۰۶.....	اجاره دادن میع در بیع شرط
۱۰۷.....	بخش دوم - تکالیف و حقوق مستأجر
۱۰۷.....	مبحث یکم - تکالیف مستأجر
۱۰۷.....	گفتار یکم - پرداختن اجاره بهاء
۱۰۸.....	الف - عین خارجی
۱۰۹.....	ب - منافع
۱۰۹.....	پ - وجه نقد
۱۱۰.....	گفتار دوم - استفاده از عین مستأجره، در حدود قرارداد
۱۱۱.....	گفتار سوم - استفاده متعارف از عین مستأجره
۱۱۱.....	گفتار چهارم - عدم تعذر و تغیریط
۱۱۲.....	۶۴ - گفتار پنجم - نداشتن حق تغیر عین مستأجره
۱۱۴.....	مبحث دوم - حقوق مستأجر
۱۱۴.....	گفتار یکم - حق بهره برداری از عین مستأجره
۱۱۵.....	گفتار دوم - حق فسخ قرارداد اجاره در موارد خاص و مشخص قانونی
۱۱۶.....	الف - در صورت امتناع موجر از تسلیم عین مستأجره و تعذر اجبار وی
۱۱۷.....	ب - معیوب بودن عین مستأجره
۱۱۷.....	پ - عدم انطباق عین مستأجره با اوصاف مقرر در قرارداد اجاره
۱۱۹.....	ت - اشتراط خیار
۱۱۹.....	ث - حق فسخ در مورد تعمیر اساسی مانع انتفاع از عین مستأجره
۱۲۰.....	گفتار سوم - حق الزام موجر به تسلیم عین مستأجره
۱۲۱.....	گفتار چهارم - حق جلوگیری از مزاحمت و ممانعت از حق انتفاع
۱۲۱.....	الف - مزاحمت از جانب موجر
۱۲۲.....	ب - مزاحمت از جانب ثالث
۱۲۶.....	گفتار پنجم - حق واگذاری منفعت مورد اجاره طبق قاعدة کلی
۱۲۶.....	بند یکم - قاعدة کلی
۱۲۶.....	بند دوم - موارد استثناء
۱۲۶.....	الف - شرط

۹ فهرست مطالب

ب - استثناء قانونی.....	۱۲۷
پ - استثنایات خاص	۱۲۸
گفتار ششم - حق الزام موجر به انجام تعییرات ضروری عین مستأجره.....	۱۲۸
گفتار هفتم - امین بودن مستأجر.....	۱۲۹
مسئله ۱- اگر قرارداد اجاره به هر علتی باطل باشد و مورد قرارداد... .	۱۳۱
مسئله ۲- چنانچه مستأجر نسبت به عین مستأجره تعدی و تغیریط.....	۱۳۱
مسئله ۳ - شرط ضمان در قرارداد اجاره.....	۱۳۳
الف - صحت شرط ضمان.....	۱۳۳
یکم - نظریه اصالت فرد.....	۱۳۵
دوم - نظریه اصالت اجتماع.....	۱۳۶
سوم - نظریه بینایین.....	۱۳۷
ب - بطلان شرط ضمان.....	۱۳۸
پ - باطل و مبطل بودن شرط ضمان مستأجر	۱۳۹
۱ - تعارض شرط ضمان با مقتضای عقد اجاره.....	۱۳۹
۲ - تعارض شرط ضمان با استیمان.....	۱۴۰
۳ - تعارض شرط ضمان ید مستأجر با ضوابط شرعی.....	۱۴۰
نتیجه بحث و نظر نهایی در زمینه شرط ضمان ید مستأجر.....	۱۴۱
مسئله ۴ - چگونگی شرط مسؤولیت محدود یا عدم مسؤولیت مستأجر، در قرارداد ..	۱۴۲
الف - اعتبار مسؤولیت محدود و مشخص مستأجر، در صورت تعدی...	۱۴۳
ب - شرط عدم مسؤولیت مستأجر.....	۱۴۵
۱- عدم مسؤولیت مطلق.....	۱۴۵
۲ - شرط عدم مسؤولیت مقید به تعدی و تغیریط.....	۱۴۷
فصل سوم - انحلال قرارداد اجاره.....	۱۴۹
بخش یکم - پایان یافتن مدت اجاره.....	۱۴۹
بخش دوم - فسخ قرارداد اجاره.....	۱۵۲
بحث یکم - موارد قانونی فسخ اجاره.....	۱۵۲
بحث دوم - آثار حقوقی فسخ قرارداد اجاره.....	۱۵۶

۱۰ ■ بررسی تحلیلی - تطبیقی قرارداد اجاره و قلمرو آن

۱۵۸.....	بخش سوم - اقاله یا تفاسخ
۱۶۲.....	بخش چهارم - انفساخ و بطلان قرارداد اجاره
۱۶۷.....	عنوان دوم اقسام اجاره
۱۶۷.....	فصل یکم - مقدمه
۱۷۰.....	فصل دوم - اجاره املاک و اراضی مزروعی و باغات، در نظام حقوقی ایران و ...
۱۷۰.....	بخش یکم - اجاره املاک و اراضی کشاورزی و باغات در حقوق ایران
۱۷۰.....	مبحث یکم - مقدمه
۱۷۱.....	مبحث دوم - جایگاه ویژه کشاورزی در اقتصاد
۱۷۷.....	مسئله ۱ - در زمینه صحت اجارة باغها و درختان مشمر
۱۷۸.....	مسئله ۲ - هرگاه زمین مزروعی دارای حقابه، برای کشت و زرع...
۱۷۹.....	مبحث سوم - خصوصیات اجارة املاک مزروعی
۱۸۱.....	بخش دوم - اجاره اراضی کشاورزی و باغ، در نظام حقوقی سایر کشورها
۱۸۱.....	مبحث یکم مقدمه
۱۸۲.....	مبحث دوم - اقسام اجاره اراضی و مراتع
۱۸۲.....	الف - اجاره اراضی با مال الاجاره معین (Fermage)
۱۸۳....	ب - اجاره اراضی با مال الاجاره سهمی از محصول مزرعه (Métayage)
۱۸۴.....	پ - اجاره طولانی مدت مزرعه به شرط ساخت یا ترمیم تاسیسات و اصلاح اراضی کشاورزی و باغات
۱۸۵.....	ت - اجاره تاکستان و کاشت تاک (درخت انگور) و داشت و برداشت محصول آن
۱۸۶.....	ث - اجاره درازمدت مزارع و مراعع با امتیاز حق رهن آن برای مستأجر
۱۸۶.....	ج - اجاره باغهای خانوادگی (Location De Jardins Famili Aux)
۱۸۸.....	ج - اجاره مراعع و احشام (Bail a Cheptel)
۱۸۸.....	۱- نوع بھرہ برداری از احشام
۱۸۸.....	۲- اجاره مواشی بر حسب نوع بازدهی
۱۹۱.....	مبحث سوم - قواعد خاص حاکم بر اجاره اراضی کشاورزی، مراعع و پرورش حیوانات

فهرست مطالب ۱۱

الف - مدت اجاره.....	۱۹۱
ب - کاهش مال الاجاره اراضی کشاورزی.....	۱۹۲
پ - ممنوعیت انتقال مورد اجاره.....	۱۹۲
ت - ممنوعیت مشارکت مدنی بدون موافقت موجر.....	۱۹۳
ث - ادامه رابطه استیجاری.....	۱۹۴
ج - حق تمدید قرارداد اجاره و مستیفات آن	۱۹۴
چ - حق فسخ قرارداد اجاره.....	۱۹۵
۱ - حق موجر در زمینه فسخ قرارداد اجاره.....	۱۹۶
۲ - حق مستأجر در فسخ قرارداد اجاره.....	۱۹۶
ح - نتیجه بحث در مقام مقایسه.....	۲۰۰
فصل سوم - اجاره محل کسب و تجارت.....	۲۰۱
بخش یکم - مقدمه.....	۲۰۱
بخش دوم - اجاره اماکن تجاری مشمول قانون روابط موجر و مستأجر مصوب ۱۳۵۶/۵/۲	۲۰۴
مبحث یکم - خصوصیات اجاره اماکن تجاری مشمول قانون مصوب سال ۱۳۵۶.....	۲۰۵
الف - قلمرو حاکمیت قانون ۱۳۵۶ از نظر مکان و زمان.....	۲۰۵
۱- قلمرو مکانی یا جغرافیایی.....	۲۰۵
۲- قلمرو زمانی.....	۲۰۶
ب - آمره بودن ق.ر.م مصوب ۱۳۵۶.....	۲۰۷
پ - ضوابط حاکم بر قرارداد اجاره اماکن تجاری	۲۰۹
۱- تجدید نظر در اجاره بهاء.....	۲۰۹
۲- تمدید قرارداد اجاره.....	۲۱۰
۳- موارد استثنایی حق تخلیه.....	۲۱۰
یک - واگذاری عین مستأجره به غیر، بدون مجوز.....	۲۱۱
مسئله ۱ - آیا نصف حق کسب و پیشه یا تجارت با تقاضای صدور اجرائیه	۲۱۲
مسئله ۲ - در صورت تخلف مستأجر و بدون اخذ مجوز از مالک (موجر).....	۲۱۲
دو- تغییر شغل بدون رضای موجر	۲۱۳

۱۲ ■ بررسی تحلیلی - تطبیقی قرارداد اجاره و قلمرو آن

سه - تعدی و تغیریط ۲۱۳
چهار - عدم پرداخت مالالاجاره یا اجرت المثل، از طرف مستأجر، سه بار در ظرف مدت یک سال ۲۱۴
پنج - حق تخلیه بعد از انقضای مدت اجاره ۲۱۶
شش - بسته شدن راه انحراف و فرار از قانون ۲۱۷
مبحث دوم - ایجاد حق کسب و پیشه و تجارت برای مستأجر تاجر، کاسب و پیشهور ۲۱۸
مسایل مربوط به حق کسب و پیشه یا تجارت ۲۳۰
مسئله ۱ - آیا اقامه دعوی مبنی بر وضع ید، بر قسمت مشاعی از ۲۳۰
مسئله ۲ - آیا حق موجر نسبت به تخلیه محل تجاری و ملک محل کسب ۲۳۲
مسئله ۳ - آیا دریافت اجارههای عین مستأجره به مدت طولانی ۲۳۳
مسئله ۴ - موارد عام مصدق انتقال حق محل کسب و تجارت به غیر ۲۳۵
الف - انتقال عین مستأجره به شریک دیگر ۲۳۵
ب - انتقال قهری ۲۳۵
مبحث سوم - ضوابط خاص قانون مصوب ۱۳۵۶ مربوط به اجاره اماکن تجاری ۲۳۷
فصل یکم قانون مصوب ۱۳۵۶ ..... ۲۳۷
فصل دوم قانون مصوب ۱۳۵۶ ..... ۲۳۸
الف - میزان اجارهبهاء ۲۳۸
ب - ترتیب پرداخت مالالاجاره ۲۳۸
مبحث چهارم - الزام به تنظیم اجارهنامه (تمدید اجاره) ۲۳۹
مبحث پنجم - موارد فسخ قرارداد اجاره و تخلیه عین مستأجره ۲۴۰
گفتار یکم - حق فسخ قرارداد اجاره از طرف موجر ۲۴۰
مسئله - آیا منظور از قبل از صدور حکم پیشینی شده در بند ۹ ماده ۱۴ ..... ۲۴۱
گفتار دوم - حق فسخ اجاره برای مستأجر ۲۴۳
مبحث ششم - حق کسب و پیشه یا تجارت و میزان آن ۲۴۴
مبحث هفتم - تعمیرات محل کسب و پیشه یا تجارت ۲۴۵
الف - تعمیرات کلی و اساسی ۲۴۵
ب - تعمیرات جزئی و تزیینی ۲۴۵

فهرست مطالب □ ۱۳

پ - رسیدگی به اختلافات موجر و مستأجر راجع به تعمیرات.....	۲۴۵
بخش سوم - اماکن تجاری و محل کسب و پیشہ مشمول قانون ۱۳۶۵ و ۱۳۷۶	۲۴۷
مبحث یکم - اماکن تجاری مشمول قانون ۱۳۶۵	۲۴۷
مبحث دوم - اجاره اماکن تجاری مشمول قانون ۱۳۷۶	۲۴۹
الف - از نظر قلمرو.....	۲۴۹
ب - از نظر تمدید قرارداد اجاره.....	۲۴۹
پ - از نظر تعديل اجاره بهاء.....	۲۵۰
ت - از نظر فسخ و انفصال قرارداد اجاره	۲۵۰
ث - از نظر حق کسب و پیشه یا تجارت	۲۵۰
حالت یکم - دریافت سرفصلی به وسیله موجر، از مستأجر	۲۵۱
حالت دوم - تعلق سرفصلی به مستأجر بدون پرداخت سرفصلی به مالک.....	۲۵۱
حالت سوم - عدم دریافت سرفصلی به وسیله مالک	۲۵۳
ث - مراجع صلاحیت دارد در تخلیه اماکن استیجاری	۲۵۴
مسئله - آیا قاضی شورای حل اختلاف نیز مقام قضائی است	۲۵۵
ماهیت دستور قضائی.....	۲۵۸
مسئله ۱ - آیا در صورت تخلف مستأجر از قرارداد اجاره، مثلاً در صورت... ..	۲۶۱
الف - حق فسخ قرارداد اجاره و تخلیه عین مستأجره.....	۲۶۲
ب - تکلیف سرفصلی دریافتی موجر، در صورت تخلیه عین مستأجره.....	۲۶۲
مسئله ۲ - منظور از انتقال سرفصلی به مستأجر به طریق صحیح شرعی در... ..	۲۶۴
مسئله ۳ - اگر بعد از پایان مدت اجاره، مستأجر راضی به تمدید قرارداد اجاره.....	۲۶۴
فصل چهارم - جاره اماکن مسکونی و غیرتجاری	۲۶۶
مبحث یکم - اجاره اماکن مسکونی.....	۲۶۶
مبحث دوم - اجاره اماکن غیرمسکونی و غیرتجاری	۲۶۷
فصل پنجم - اجاره حیوانات	۲۷۰
مبحث یکم - مقدمه	۲۷۰
مبحث دوم - اجاره حیوانات به منظور انتفاع محصول آنها	۲۷۰
مبحث سوم - اجاره حیوانات برای حمل و نقل.....	۲۷۲

۱۴ ■ بررسی تحلیلی - تطبیقی قرارداد اجاره و قلمرو آن

الف - اجاره مطلق حیوانات:	۲۷۳
ب - اجاره مقید حیوان:	۲۷۳
مبحث چهارم - شرایط و خصوصیات قرارداد اجاره مطلق حیوانات	۲۷۳
الف - معلوم بودن نوع منفعت	۲۷۳
ب - معلوم بودن میزان منفعت	۲۷۴
پ - معلوم بودن مدت اجاره یا بعد مسافت	۲۷۴
ت - معلوم بودن نوع حیوان	۲۷۴
ث - مستأجر در حکم امین است	۲۷۵
ج - حفاظت حیوان مورد اجاره	۲۷۵
چ - استفاده از عین مستأجره طبق توافق موجر و مستأجر	۲۷۵
مبحث پنجم - خصوصیات اجاره حیوان و انتفاع از آن به کمک موجر	۲۷۶
فصل ششم - اجاره کشتی	۲۷۸
بخش یکم - مقدمه و کلیات	۲۷۸
بند یکم - داشتن تابعیت	۲۷۸
بند دوم - تابعیت فرمانده و افسران و کارکنان کشتی	۲۷۹
بند سوم - ثبت کشتی با نام مشخص	۲۷۹
بند چهارم - سند ثبت کشتی	۲۷۹
بند پنجم - گواهی نامه ثبت موقت	۲۸۰
بند ششم - برافراشتن پرچم	۲۸۰
بخش دوم - مقررات کلی حاکم بر اجاره کشتی	۲۸۱
مبحث یکم - خصوصیات قرارداد اجاره کشتی	۲۸۱
الف - تنظیم سند قرارداد اجاره	۲۸۱
ب - تعیین مدت یا تعداد سفر دریایی	۲۸۱
پ - تعیین بندر یا بنادر مشخص	۲۸۲
مبحث دوم - انواع اجاره کشتی و خصوصیات آن	۲۸۲
الف - اجاره تمام کشتی	۲۸۲
ب - اجاره قسمتی از کشتی	۲۸۲

فهرست مطالب ۱۵

پ - تعیین مدت یا تعداد سفر.....	۲۸۲
ت - تعیین بنادر یا مقصد.....	۲۸۳
ث - ذکر مال الاجاره.....	۲۸۳
ج - معین بودن کشتی یا خصوصیات آن.....	۲۸۳
بخش سوم - اجاره کشتی باربری.....	۲۸۳
مبحث یکم - تعهدات و حقوق مجر.....	۲۸۴
الف - تسلیم و تحويل کشتی مورد اجاره.....	۲۸۴
ب - اقدام به بارگیری کشتی.....	۲۸۴
پ - مسؤولیت اظهار خلاف واقع در مورد ظرفیت کشتی.....	۲۸۴
ت - حق ممتاز و حق تقدم موخر در زمینه دریافت مال الاجاره و خسارات.....	۲۸۶
مبحث دوم - تکاليف و حقوق مستأجر.....	۲۸۶
الف - بارگیری در زمان مقرر و پیش‌بینی شده در قرارداد اجاره.....	۲۸۶
ب - پرداخت مال الاجاره.....	۲۸۷
پ - تعهد مستأجر در میزان بارگیری و رابطه آن با مال الاجاره.....	۲۸۷
ت - مسؤولیت مستأجر در صورت خودداری از انجام قرارداد.....	۲۸۸
ث - حق فسخ و مطالبه خسارت.....	۲۸۸
مبحث سوم - حوادث مهم حمل و نقل دریایی و رابطه آن با اجاره کشتی.....	۲۸۹
مسئله ۱ - محاصره دریایی.....	۲۹۰
مسئله ۲ - تاخیر در حمل کالا به علت نیاز به تعمیر کشتی.....	۲۹۰
مسئله ۳ - ممنوعیت تجارت یا قطع رابطه اقتصادی با کشور مقصد.....	۲۹۲
مسئله ۴ - تخلیه بار غیرمجاز.....	۲۹۳
مسئله ۵ - تخلیه کالا قبل از ورود به مقصد.....	۲۹۴
مسئله ۶ - فروش بارهای کشتی در موارد ضروری و اضطراری.....	۲۹۵
الف - وثیقه گذاشتن کشتی.....	۲۹۵
ب - وثیقه گذاردن کرایه باربری.....	۲۹۶
پ - وثیقه گذاردن بار یا محموله کشتی.....	۲۹۶

۱۶ ■ بررسی تحلیلی - تطبیقی قرارداد اجاره و قلمرو آن

ت - شرایط به وثیقه گذاردن کشتی یا بار برای اخذ وام ضروری ۲۹۶	
مسئله ۸ - فروش بار کشتی برای تأمین آذوقه یا تعمیرات کشتی ۲۹۸	
مسئله ۹ - به دریا ریختن بار کشتی ۲۹۸	
مسئله ۱۰ - تاثیر از بین رفتن محموله کشتی در مال الاجاره ۲۹۹	
مسئله ۱۱ - تاثیر حمل بار به وسیله کشتی دیگر در مال الاجاره ۳۰۰	
بخش چهارم - تصدی باربری دریابی و وظایف آن در رابطه با اجارة کشتی و تکالیف مستأجر ۳۰۱	
مبحث یکم - وظایف و مسئولیت مستأجر که متصدی باربری است ۳۰۱	
مبحث دوم - موارد عدم مسئولیت متصدی باربری و کشتی ۳۰۴	
مبحث سوم - اعراض از حقوق و افزایش مسئولیت و تعهدات متصدی باربری ۳۰۶	
بخش پنجم - اجارة کشتی برای حمل مسافر ۳۰۷	
مبحث یکم - تکالیف و حقوق متصدی حمل مسافر ۳۰۸	
الف - تکالیف مستأجر ۳۰۸	
ب - حقوق مستأجر متصدی حمل مسافر ۳۱۰	
مبحث دوم - تکالیف و حقوق مسافران کشتی ۳۱۱	
الف - تکالیف مسافران کشتی ۳۱۱	
ب - حقوق مسافران کشتی ۳۱۲	
فصل هفتم - اجارة هوایپما ۳۱۵	
مبحث یکم - مقدمه ۳۱۵	
الف - تعریف هوایپما ۳۱۵	
ب - اقسام هوایپما ۳۱۶	
مبحث دوم - مقررات حاکم بر هوایپماهای مسافری و باری ۳۱۸	
مبحث سوم - اجارة هوایپما ۳۲۰	
مبحث چهارم - اقسام اجارة هوایپما ۳۲۱	
الف - اجارة داخلی ۳۲۱	
ب - اجارة خارجی یا برون مرزی هوایپما ۳۲۱	
پ - اجارة به صورت چارتیر ۳۲۲	

فهرست مطالب ۱۷

مبحث پنجم - اجاره به شرط تمليک هواپيما.....	۳۲۳
مبحث ششم - اجاره معمولی هواپيما.....	۳۲۵
مبحث هفتم - اجاره فضا و قرار در هواپيمايی.....	۳۲۷
مبحث هفتم - مسؤوليت متصديان حمل و نقل هوايی در اجاره هواپيما.....	۳۲۹
مبحث هشتم - خصوصيات و مقررات مربوط به اجاره هواپيما.....	۳۳۸
الف - طرفين قرارداد اجاره.....	۳۳۸
ب - تعين مدت قرارداد اجاره هواپيما يا تعداد سفر هوايی.....	۳۳۹
پ - تعين هواپيمای موضوع قرارداد اجاره.....	۳۳۹
ت - در قرارداد اجاره هواپيما، عوامل پرواز باید مشخص گردد.....	۳۳۹
ث - در قرارداد اجاره باید نوع استفاده، مشخص گردد.....	۳۴۰
ج - تعين مالالاجاره.....	۳۴۰
ج - تنظيم سند اجاره.....	۳۴۰
مبحث نهم - حقوق و تعهدات موجر.....	۳۴۱
الف - تکاليف موجر هواپيما.....	۳۴۱
ب - حقوق موجر.....	۳۴۳
۱- حق نظارت.....	۳۴۳
۲- مطالبه مالالاجاره.....	۳۴۳
مبحث دهم - حقوق و تکاليف مستأجر.....	۳۴۴
الف - حقوق مستأجر.....	۳۴۴
۱- اجراء موجر به تسلیم عین مستأجره.....	۳۴۴
۲- مطالبه خساره عدم تسلیم يا تاخیر در تسلیم عین مستأجره.....	۳۴۴
۳- حق فسخ قرارداد اجاره.....	۳۴۴
ب - تکاليف مستأجر هواپيما.....	۳۴۵
فصل هشتم - اجاره اشخاص و متصديان حمل و نقل.....	۳۴۸
بخش يكم - اجاره اشخاص.....	۳۴۸
مبحث يكم - مفهوم حقوقی اجاره اشخاص.....	۳۴۹

۱۸ ■ بررسی تحلیلی - تطبیقی قرارداد اجاره و قلمرو آن

مبحث دوم - بررسی تاریخی تحلیل اجاره اشخاص در نظام حقوقی کشور ایران و جهان	۳۴۹
مبحث سوم - ماهیت حقوقی اجاره اشخاص	۳۵۱
مبحث چهارم - قلمرو حاکمیت مقررات قانون مدنی مربوط به اجاره اشخاص در ایران	۳۵۴
مبحث پنجم - آثار حقوقی اجاره اشخاص	۳۵۷
الف - تکالیف و حقوق اجیر	۳۵۷
۱ - تعهدات اجیر	۳۵۸
۲ - حقوق اجیر	۳۶۰
ب - تکالیف و حقوق مستأجر	۳۶۱
۱ - تکالیف مستأجر	۳۶۱
۲ - حقوق مستأجر	۳۶۳
بخش دوم - اجاره متصدیان حمل و نقل	۳۶۴
مبحث یکم - تصدی و مسؤولیت حمل و نقل ریلی و تحولات آن در نظام حقوقی ایران	۳۶۵
الف - مجھول بودن نوع قرارداد و موضوع آن	۳۶۸
ب - مجھول بودن مدت قرارداد	۳۶۹
مبحث دوم - تصدی حمل و نقل جاده‌ای	۳۷۱
مبحث سوم - قرارداد حمل و نقل	۳۷۳
مبحث چهارم - خصوصیات سند قرارداد حمل و نقل	۳۷۵
الف - خصوصیات سند قرارداد حمل کالا	۳۷۵
ب - قرارداد حمل مسافر	۳۷۷
پ - اثر قرارداد حمل و نقل نسبت به ثالث یا قرارداد به نفع ثالث	۳۷۷
مبحث پنجم - حقوق و تکالیف و مسؤولیت طرفین قرارداد حمل و نقل کالا	۳۷۸
الف - وظایف ارسال کننده بار و حقوق وی	۳۷۸
۱- وظایف فرستنده کالا	۳۷۸
۲- حقوق ارسال کننده کالا	۳۷۹

فهرست مطالب ۱۹

ب - وظایف و حقوق و مسؤولیت متصلی حمل و نقل.....	۳۸۰
۱ - وظایف متصلی حمل و نقل.....	۳۸۰
۲ - مسؤولیت متصلی حمل و نقل.....	۳۸۱
۳ - شرط عدم مسؤولیت یا محدودیت مسؤولیت متصلی حمل و نقل.....	۳۸۴
۴ - پایان تعهد و مسؤولیت متصلی حمل و نقل.....	۳۸۶
۵ - حقوق متصلی حمل و نقل.....	۳۸۷
۶ - حقوق و تعهدات گیرنده کالا.....	۳۸۷
فصل نهم - اجارة به شرط تملیک	۳۸۹
بخش یکم - مقدمه و پیشینه تاریخی.....	۳۸۹
بخش دوم - تعریف لیزینگ یا اجاره به شرط تملیک.....	۳۹۱
بخش سوم - فواید اجاره به شرط تملیک.....	۳۹۵
مبحث یکم - فواید فردی اجاره به شرط تملیک.....	۳۹۵
الف - فروش آسان تولیدات	۳۹۵
ب - تضمین وصول ثمن مورد معامله.....	۳۹۶
پ - جلوگیری از انباشه شدن تولیدات	۳۹۶
ت - فواید لیزینگ برای مستأجر یا خریدار اقساطی	۳۹۶
مبحث دوم - فواید عمومی و اجتماعی اجاره به شرط تملیک	۳۹۸
بخش چهارم - ماهیت و خصوصیات اجاره به شرط تملیک	۴۰۰
بخش پنجم - آثار حقوقی قرارداد لیزینگ یا اجاره به شرط تملیک	۴۰۴
مبحث یکم - تکالیف و حقوق موجر.....	۴۰۴
الف - تکالیف موجر	۴۰۴
ب - حقوق موجر	۴۰۵
مبحث دوم - حقوق و تکالیف مستأجر	۴۰۷
الف - تکالیف و تعهدات مستأجر	۴۰۷
۱ - پرداخت پیش بهاء	۴۰۷
۲ - استفاده در حد متعارف از عین مستأجره و عدم تعدی و تفریط	۴۰۸
۳ - پرداخت اقساط مال الاجاره	۴۰۹

۲۰ ■ بررسی تحلیلی - تطبیقی قرارداد اجاره و قلمرو آن

۴ - سپردن وثیقه یا تضمین لازم.....	۴۱۰
۵ - حفاظت و مواظیبت در نگاهداری عین مستأجره.....	۴۱۰
۶ - پرداخت کلیه هزینه‌ها.....	۴۱۰
۷ - پرداخت مالیات و عوارض مربوط به اجاره.....	۴۱۱
۸ - شرط عدم واگذاری مورد اجاره به غیر.....	۴۱۱
۹ - عدم تغییر در عین مستأجره.....	۴۱۲
ب - حقوق مستأجر.....	۴۱۲
۱ - حق بهره‌برداری و انتفاع از عین مستأجره.....	۴۱۲
۲ - حق فسخ قرارداد.....	۴۱۳
۳ - الزام موجر به انتقال مالکیت عین مستأجره	۴۱۳
فصل دهم - اجاره صندوق امانات بانک‌ها	۴۱۷
بخش یکم - مقدمه و پیشینه تاریخی.....	۴۱۷
بخش دوم - تعریف صندوق امانات بانک‌ها.....	۴۲۱
بخش سوم - شرایط کلی و عمومی یا عام اجاره صندوق امانات بانک‌ها.....	۴۲۲
بخش چهارم - شرایط خاص اجاره صندوق امانات بانک‌ها	۴۲۴
بخش پنجم - تکالیف و حقوق بانک اجاره دهنده صندوق امانات (موجر).....	۴۳۱
مبحث یکم - تکالیف موجر	۴۳۱
مبحث دوم - حقوق بانک‌های مجهر به صندوق به عنوان موجر.....	۴۳۳
بخش ششم - حقوق و تکالیف مستأجر صندوق امانات بانک‌ها.....	۴۳۷
مبحث یکم - حقوق مستأجر.....	۴۳۷
مبحث دوم - تکالیف مستأجر.....	۴۴۰
نتایج و نظرات قابل توجه، در زمینه قراداد اجاره صندوق امانات.....	۴۴۲
فهرست اهم منابع و مأخذ.....	۴۴۵
الف - به زبان فارسی.....	۴۴۵
ب - به زبان عربی.....	۴۴۶
ج - به زبان خارجی غربی.....	۴۴۷